

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

ИЗВЕШТАЈ ЗА НАПРЕДОК

Комуникациска стратегија и
акциски план за климатски промени

Ноември, 2021

Овој документ е подготвен во рамките на проектот „Зајакнување на институционалните и техничките капацитети за подобрување на транспарентноста за климатските промени во рамките на Договорот од Париз“ (СВИТ), со финансиска и техничка поддршка од Глобалниот фонд за животна средина (GEF) и Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП).

СОДРЖИНА

РЕЗИМЕ	03
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1	05
ДОБРИ ПРИМЕРИ за климатски акции во државата.....	15
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2	17
ДОБРИ ПРИМЕРИ за климатски акции во градот.....	19
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3	20
ДОБРИ ПРИМЕРИ за климатски акции на работното место.....	22
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 4	23
ДОБРИ ПРИМЕРИ за климатски акции на домаќинствата.....	24
ДОБРИ ПРИМЕРИ НА МЕЃУНАРОДНО НИВО.....	25
ЗАКЛУЧОЦИ	27

РЕЗИМЕ

Комуникациската стратегија и Акцискиот план за климатски промени беа донесени во 2013 година, во рамките на Третиот национален план за климатски промени, што Министерството за животна средина и просторно планирање го подготви со финансиска и техничка поддршка на GEF и на УНДП.

Комуникациската стратегија имаше за цел „да се подобри агендата за поголема достапност, спроведување истражувачки активности и подигање на јавната свест во Република Северна Македонија, за да се вклучат клучните и целните групи на национално и на локално ниво и да се подигне нивната свест за прашања што се однесуваат на климатските промени“.

Степенот на имплементација на оваа Стратегија и акцискиот план во периодот 2013-2016 година е оценет во форма на [извештај](#), кој покажа напредок во имплементацијата на сите четири стратешки цели, но даде и конкретни препораки за надминување на слабостите што беа евидентирани. Во продолжение следува овој нов извештај за напредокот на Комуникациската стратегија и Акцискиот план за климатски промени, што го следи нивото на спроведување на предвидените активности во периодот од 2017 до 2021 година. Активностите се развиваа во организација и/или со поддршка на Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП), општините и Градот Скопје со општините, компаниите, меѓународните организации, граѓанските здруженија и многу други клучни засегнати страни.

За подготовка на овој извештај беа користени:

- документи и извештаи за реализирани активности и спроведени кампањи за климатски промени,
- објави во електронски и печатени медиуми и на социјалните мрежи,
- комуникација и интервјуа со релевантни имплементатори на акции од целните групи,
- резултати од истражувањето на јавното мислење за климатските промени спроведено во октомври 2019 година, како и истражувањето спроведено во ноември 2021 година.

Анализите се направени во однос на четирите стратешки цели и трите главни целни групи: градот, работното место и домаќинствата.

Извештајот покажа напредок во сите четири стратешки цели, но покрај реализацијата и остварување на целите, забележана е потребата од подобра комуникација во поглед на целните групи, координација на активностите, како и меѓусебно информирање меѓу актерите. Дополнително, увидена е потребата од зајакнување на човечките и техничките комуникациски капацитети, со цел подобрување на системот за мониторирање и собирање податоци од комуникациските активности.

Еден од клучните наоди е потребата за поголемо препознавање и користење на комуникациската платформа климатскипромени.мк и важноста информациите да се споделуваат на едно место заради поголем увид и креирање комуникации што се надополнуваат, а не се повторуваат.

Извештајот покажа многу поголем интерес и ангажираност во однос на климатските акции во последните години, побројни се и поголема е ангажираноста на сè повеќе актери. Но, дали се доволни?

Периодот до 2030 година е наречен „Декада на климатска акција“, со што се покажува итноста за намалување на емисиите на стакленички гасови. Со донесување на ревидираниот национален придонес за климатски промени (ревидираниот NDC) во 2021 година, Република Северна Македонија постави амбициозна цел да ги намали своите нето-емисии на стакленички гасови за 82% до 2030 година. Успешно спроведување на овие климатски акции мора да е проследено со исто толку амбициозна и „паметна“ комуникација.

За таа цел, Министерството за животна средина и просторно планирање, со поддршка на УНДП, подготвува нова Стратегија за комуникација на климатските промени до 2030 година. Овој извештај за напредок и препораките што ги дава, претставува основа за новата Стратегија за комуникација.

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1

Воспоставување општа комуникациска рамка

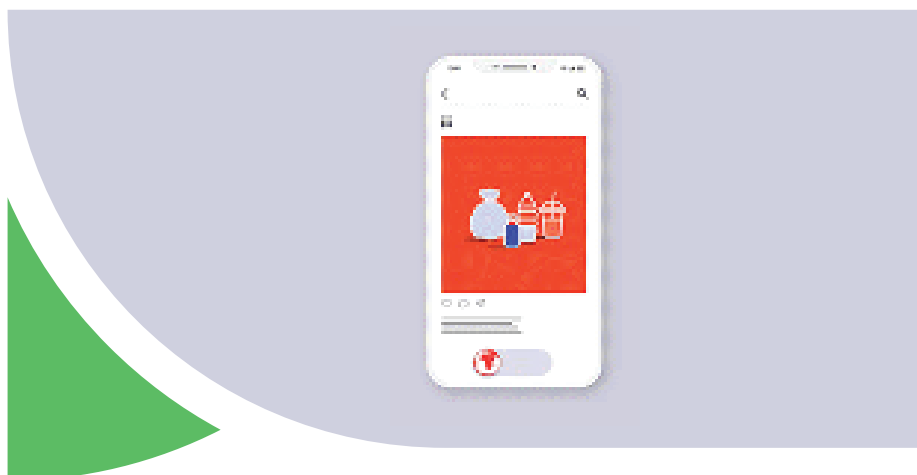
1. Назначување лице/институција одговорно за комуникација на климатски промени и контакт за УНФЦЦЦ - Член 6: образование, обука и јавна свест

Официјално нема номинирано лице/институција одговорни за комуникација на климатски промени и контакт за УНФЦЦЦ, но Канцеларијата за комуникација со јавноста при Министерство за животна средина и просторно планирање ја извршува оваа улога.

2. Развивање на веб-страницата www.klimatskipromeni.mk

Креираниот официјален веб-портал: klimatskipromeni.mk е обновен во **изглед и дизајн** од причина што се увиде потребата од олеснето навигирање со информациите на страницата, но и заради изнаоѓање алатки за полесно концентрирање на информациите за климатските акции од различните целни групи. Интензивната работа на изгледот на порталот овозможи подобро информирање на сите страни и самостојно внесување на сопствените климатски акции како и поедноставен пристап и прегледување на националните. Порталот е достапен на македонски и на англиски јазик каде што постојано се објавуваат релевантните документи за климатските промени, но и информации од државата, регионот и од светот.

Форумот за дискусија на корисниците е пренаменет во алатката „постави прашање“, преку која посетителите на сајтот можат директно да постават прашање и да добијат одговор за сè она што ги интересира во областа климатски промени. Исто така, се организираа многубројни онлајн настани и кампањи. Пример на одговарање прашања од страна на МЖСПП е достапно во објавата [на овој линк](#).

На порталот се објавени вкупно 75 [климатски акции](#), од кои според категориите: 5 од општини, 6 од работно место, 8 од едукација, 37 од граѓански организации и 19 од домаќинства. Досега, порталот содржи многу текстови, односно вкупно 200 новости, 70 блога и 13 текста напишани во врска со реализирани обуки. На порталот се достапни и многубројни истражувања од типот: микронаративи – род и климатски промени, визуализација на истражувањата, анкети, студии и трудови. Прикажан е и интересот за климатски промени во [Twitter заедницата](#) кој постојано расте, со повеќе од 4 илјади објави што користат #климатскипромени во изминатите 4 години.

Според резултатите од последното истражување на јавното мислење за климатски промени спроведено во ноември 2021 година, 84% од испитаниците (3091) не знаат дека климатските акции може да се регистрираат на веб-страницата klimatskipromeni.mk. Само 5% од испитаниците, информациите за климатски промени ги наоѓаат на веб-страницата klimatskipromeni.mk.

3. Вмрежување преку „неформално“ дружење со професионалци за ПР и комуникации од сите таргетирани целни групи

Поради здравствената ситуација во државата со пандемијата на КОВИД-19, но и поради непогоди во работните простории на Канцеларијата за комуникација со јавност на МЖСПП што е задолжена за комуникациските активности, оваа цел беше префрлена на онлајн реализација и онлајн состаноци.

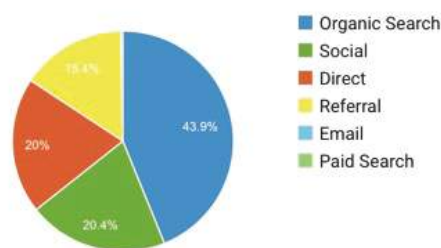
4. Користење посебна софтверска алатка за мониторирање на информациите

Оваа активност се реализира преку употреба на софтверска алатка за мониторирање: Google Analytics.

- Посетеност и број на посетители на klimatskipromeni.mk

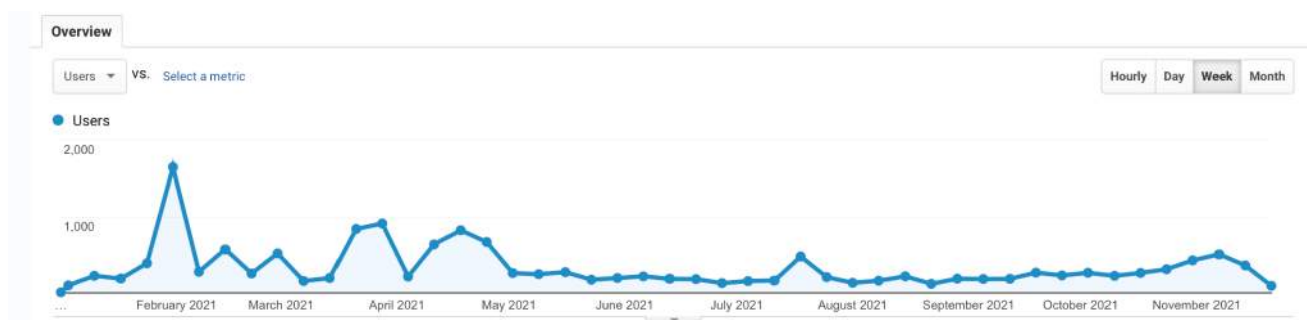
Во период од 2019 до 2021 година (1.2019 - 12.2021), klimatskipromeni.mk имала вкупен број на посети од над **127 илјади** од над **46 илјади посетители**. Бројот на посетеност и на посетители е најголем во 2020 година, каде што има **над 58 илјади посети** на klimatskipromeni.mk од повеќе од **26 илјади посетители**. Овој број е значително зголемен во споредба со претходната година (2019), каде што бројот на вкупни посети е над 15 илјади од речиси 4 илјади посетители.

Top Channels

Во 2021 година, порталот има **над 49 илјади посети** од повеќе од **15 илјади посетители**. Најчестата возрастна група на посетители се **25-34 години со 33,5 %**, додека веднаш под неа со 27,5 % се младите од 18-24 години. Посетителите пристапуваат до веб-порталот најчесто преку **органско пребарување (43,9 %)**, а социјалните мрежи и директното пребарување се прикажани со по 20 %.

Графикон бр. 1 - Канали на посетеност

Графикон бр. 2 - Посетеност во 2021 год, според месеци

Од графиконот погоре може да се забележи дека најголемиот тренд на посетеност во 2021 година е во периодот од **февруари – мај**. Може да се забележи дека во тој период се водени неколку популарни кампањи на социјалните мрежи, и тоа: **„Сите во акција за брза реакција“** – кампања за активно вклучување во климатските акции, со цел ублажување на климатските промени и подобрување на состојбата во животната средина. Оваа кампања вклучуваше низа промотивни [илустрации](#), [видео](#) и [објави](#) на веб-порталот, кои поттикнуваа на енергетски ефикасни домови, фотоволтаични панели, намалување на загадувањето, поздравни оброци, консумирање плодови од сопствена градина и слично.

Во вториот дел од овој период, односно април – мај, се одржа тридневна конференција: „Реални ДИСКУСИИ за реални РЕШЕНИЈА за амбициозни КЛИМАТСКИ АКЦИИ“, **#ВозможноЕ**, која иницираше дискусија за климатските промени меѓу претставници на сите релевантни чинители: високи претставници од УНФЦЦЦ, УНДП, од релевантните министерства, стопанственици, стопански комори, претставници на научната фела, граѓанските здруженија, фармери, медиуми и младите. Овој хибриден настан што се пренесуваше во живо на Јутјуб-каналите на три јазика – македонски, албански и англиски јазик, беше исклучително добар и успешен пример за тоа колку е потребна интерактивната меѓусекторска комуникација и на хоризонтално и на вертикално ниво. Успешна комуникација, иновативен пристап и користење на современите комуникациски алатки, резултираше со видлив пораст на посетеноста на веб-порталот и социјалните мрежи.

- Објавена содржина на веб-порталот klimatskipromeni.mk

Година	Вкупен број објави	Вкупно новости	Вкупно блогови	Документи/ истражувања/ извештаи/анкети	Тренинзи/ обуки*	Климатски акции*
2017	13	6	4	3		
2018	72	44	19	9		
2019	76	38	6	3		29
2020	380	170	68	22	4	116
2021	177	72	50	23	24	8
вкупно	718	330	147	60	28	153

Според табелата погоре, може да се забележи зголемувањето на содржината на веб-порталот klimatskipromeni.mk според вкупниот број објави, објави според јазик на содржина – македонски и англиски јазик, како и вкупно објави според категориите: новости, блогови, документи/истражувања/извештаи/анкети, тренинзи/обуки и климатски акции.

Според анализата на податоците, може да се забележи дека во **2020 година има значително најмногу објави** во сите категории на порталот. ***Функционалноста „Климатска акција“ и „Тренинзи/Обуки“ се воведени подоцна и затоа не се достапни во годините обележани со сива боја.** Ваков тип извештај не се прави редовно и нема назначено лице што ја мониторира алатката. Согласно ова, досега не се преземаат мерки според мониторираните резултати.

5. Користење иновативни алатки за ширење информативни и едукативни содржини

Предвидените активности со информативни и едукативни содржини беа споделувани преку алатките: е-билтен, блогови, социјални мрежи Фејсбук, Твитер, Инстаграм, е-библиотека и гемифицирана игра со квиз прашања.

Социјални мрежи за комуницирање на климатски промени се: фејсбук - страницата на Климатски промени/МЖСПП која веќе има над 7 илјади следбеници и инстаграм - профилот [@klimatskipromeni.mk](https://www.instagram.com/klimatskipromeni.mk) кој има повеќе од илјада следбеници.

Е-билтен: испратени се вкупно **14 билтени**, во периодот од април 2020 до мај 2021 година. Списокот на претплатници е во постојан раст, а во моментот содржи **794 претплатници**, со просечно прегледување на мејловите од 27 %. Дел од испратените билтени се на следниве теми: промоција на конференцијата #ВозможноЕ, филмски маратон #СедиСиДома и едуцирај се за климатските промени, избор за најдобри постери „Климата се менува, зошто не и ти?“, резултати од истражувањето „Младите и климата“, промоција на обуки „Адаптација на климатските промени“ и „Враќање кон природата – принципи за инвестирање во работни места“, прашалник за електричните апарати во домаќинствата (е-отпад), образование и едукација, климатски промени и просторно планирање, климатски промени во услови на пандемија – вебинар: „Дали во нашата држава технолошкиот развој и иновациите се движат во ист чекор со климатските промени?“, видео обуки и вебинари за климатски екстреми во државата, како и за родовиот аспект на климатските акции.

Време е за #КлиматскаАкција

е-весник за климатски промени бр. 9

Приказни за климата постојано се објавувани во секцијата на блогови достапни на веб-порталот www.klimatskipromeni.mk

Младите за климатските промени – искуство од првите редови

Процес на собирање визии за национален Зелен договор

Сè што треба да знаете за данокот на јаглерод во македонски контекст

Јаглеродното пребивање: Едноставен водич за постигнување јаглеродна неутралност

Со цел информирање за работата на ОН кон исполнување на Целите за одржлив развој, приказни за климата објавува и УНДП, достапни на нивната [веб-страница](#).

Гемифицирана игра „Младите и климата“

Процесот на ревидирање и зајакнување на Националните придонеси за климатски промени (NDC – Nationally Determined Contributions) бара придонес од сите засегнати страни. Една од најзаинтересираните и ангажирани групи на оваа тема во земјата и регионот се младите, при што Министерството за животна средина и просторно планирање отвори можност да го слушне нивниот глас во процесот на формулирање на целите поврзани со климата и да се погрижи ова да не биде разговор што ќе се води само еднаш.

Воспоставување нови канали за комуникација и добивање увид од младите во врска со климатските активности се овозможи преку гемифицирана платформа (во вид на игра) за консултации „Младите за климата“ <https://youthforclimate.gamfi.io/>, дизајнирана од УНДП. Повеќе од 300 млади луѓе дадоа свој придонес и препораки и поставија цврста подлога за долгорочна комуникација меѓу јавната администрација и младинските групи во државата. Платформата беше достапна во период од три месеци додека траеше консултативниот процес за подготовка на ревидираниот NDC.

Извештајот од консултацијата со младите е достапен на [следниот линк](#).

Од дополнителните изработени содржини, најупотребувана алатка е [Речникот за климатски промени](#), кој во текот на овие години има дополнување со нови изрази и содржини, според самиот развој на областа климатски промени. Други алатки што се достапни се [Е-библиотека](#) и [Е-Календар на настани](#) – кој во моментот не е во употреба од граѓаните и организациите.

6. Прогласување национални „шампиони“ од сите категории

*На веб-порталот [климатскипромени.мк](#) во секцијата на вести и блогови, се наоѓаат многубројни приказни што ги вклучуваат сите целни групи, според детектирани добри практики и успешни приказни во државата. **Постојат и многу други добри примери, меѓутоа тие не се детектирани на националната платформата за климатски промени.***

Дел од успешните приказни во изминатите години објавени на веб-порталот се:

- Сашо Велковски, градоначалник на Свети Николе, кој се стреми како локална самоуправа кон чиста и здрава животна средина и ублажување на последиците од глобалните климатски промени - [линк до интервју](#)

- Никола Здравевски, проектен менаџер во Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), кој преку оствареното повеќегодишно партнерство со Општина Ресен и Министерството за животна средина се стреми кон реставрација на екосистемот на Преспанското Езеро, преку воведување сеопфатни мерки за подобрување на целокупното здравје и зајакнување на отпорноста на Преспанското Езеро и обезбедување долгорочна контрола на процесот на еутрофикација – [линк до интервју](#)

- Јован Цветановски, раководител на секторот за животна средина во Општина Карпош, кој презема голем број активности за подигнување на свеста на граѓаните, работи на проекти со различни партнери за поголема енергетска ефикасност, употреба на велосипеди, еко-акции во училиштата, засадување дрвја, собирање отпад – [линк до интервју](#)

- Александар Бузалков од јавното комунално претпријатие „Дервен“ од Велес, кој поттикнува аплицирање и спроведување проекти, организирање еколошки настани, за континуирано зголемување на јавната свест, преку делење садови на граѓаните за комунален отпад и отпад за рециклирање – [линк до интервју](#)

- Проф. д-р Илија Насов е универзитетски професор, стопанственик, иноватор и претседател на Асоцијацијата „Солар Македонија“, кој е и еден од најистакнатите домашни експерти за соларна енергија и со своите активности во изминатите неколку декади е посветен на засиленото искористување на соларната енергија, но и воопшто на обновливите извори на енергија, намалувањето на притисокот врз животната средина, подигнувањето на нивото на свесност и можностите што се отвораат со обновливите извори на енергија – [линк до интервју](#)

- Никола Дребанов, генерален директор на „Перминдекс“, кој истакнува дека последиците од климатските промени се видливи и може само да се направат приспособувања на условите, како што е водата неопходна за сите култури за да преживеат, но со подобар менаџмент и зголемена свесност може да се заштеди и до 75 % од водата во растителното земјоделско производство – [линк до интервју](#)

- Challenger – македонска апликација за општествена одговорност и создавање одржливи навики кај граѓаните, со цел да се намали аерозагадувањето во нашата држава – [линк до интервју](#)

- Александра Петровска, наставник во основно училиште во Скопје и претседател на организацијата „Здружение за значење на еколошкото образование во осовременување на образовниот процес“, која поттикнува едукација на младите како наша иднина за суштината на климатските промени – [линк до интервју](#)

- Ена Утевска и Софија Гетова, активисти за климатска и социјална правда во „Kolektiv Z“, кои локалните успеси ги споделуваат на светско ниво и ги шират идеите и инспирацијата за преземање акција во своите заедници за креирање подобра иднина за сите – [линк до интервју](#)

- Арианит Џафери од „Еко герила“, кој работи на откривање проблеми со загадувањето, дивата сеча и заштита на природните богатства во Тетовскиот Регион – [линк до интервју](#)

- Евгенија Крстевска, климатски активист во „Water4changes“ и „Глобал шејперс хаб“ Скопје, која посочува на важноста на водата како основно човеково право, последиците од климатските промени поврзани со водните ресурси и едукација на населението на овие теми – [линк до интервју](#)

- Слободанка Митевска, климатски херој од соседството, која со многу труд и посветеност го реорганизираа својот дом водена од желбата да обезбеди подобри услови и поздрава животна средина за своето семејство и одржлива иднина за соседството – [линк до интервју](#)

7. Едукативни и информативни сесии и работилници за новинари (национални и локални медиуми)

МЖСПП континуирано ги информира медиумите за најновите случувања и вести за климатските промени. Тоа го прави преку праќање имејл-известувања до медиумскиот список на контакти.

Во 2021 година се одржа тридневниот хибриден настан [#ВозможноЕ](#) – „Реални дискусии за реални решенија за амбициозни климатски акции“, со цел да се изгради политичка волја, вклученост и ангажман за подобро прифаќање и спроведување на Ревидираниот национален придонес за климатски промени преку реални дискусии помеѓу клучните национални чинители. Пораката е климатските акции да се согледаат како можност што треба максимално да ја искористиме воспоставувајќи синергија меѓу сите општествени чинители. Во дискусиите беа вклучени високи претставници од УНФЦЦЦ, Владата и од УНДП, како и претставници од приватниот сектор, граѓанскиот сектор и од академските институции. Дополнително, на крајот на секој од настаните, на говорниците им беа поставени прашања на кои се дебатираше, кои беа отворени и за медиумите. Онлајн настанот беше достапен за сите и можеше да се следи во живо на Јутјуб-платформата, на три различни јазици: македонски, албански и англиски јазик.

Повеќе од 20 видеа со прашања и одговори можете да погледнете на следниот [линк](#). Резултати: На конференцијата учествуваа 36 учесници (од кои 53 % беа жени), 12 говорници од високите институции, 14 експерти и 10 претставници на граѓанскиот сектор (од кои 80 % жени). Медиумите ја опфатија веста со вкупно 66 медиумски соопштенија и 12 прашања од медиумите за време на конференцијата. Настанот имаше 740 прегледи во живо на Јутјуб, односно вкупно 1.942 прегледи на видеоснимката. Веста стигна и преку социјалните медиуми до над 66 илјади корисници на Фејсбук и над 162 илјади корисници на Инстаграм.

април 21	Снимка: Ревидираниот национален придонес за климатски промени во фокус #ВозможноЕ да се постигне глобалната цел од 1,5 степен со амбициозна #КлиматскаАкцијаСега
април 27	Снимка: Зелено закрепнување #ItsPossible to tackle the climate crisis in alliance with the private sector #ВозможноЕ – да се справиме со климатската криза во партнерство со приватниот сектор
мај 5	Снимка: Отпорност на екстремни климатски настани #ВозможноЕ да активираме вистински решенија, со кои ќе се справиме со екстремните климатски настани во државата

Дополнително, беа организирани информативни и едукативни сесии за новинари преку:

- „Разбистри сè“ – кампања од јавен интерес за застапување и лобирање, на Институтот за комуникациски студии (ИКС) и Алијансата за застапување и лобирање.
- Новинари за човекови права со поддршка од Амбасадата на Велика Британија, во рамките на проектот „Смени ги климатските промени“, [организираше натпревар](#) за најдобро уметничко дело – цртеж на истоимената тема.
- Институтот за комуникациски студии (ИКС) организираше [тримесечна обука за новинарство](#), како дел од проектот „Поврзи ги точките: Подобрени политики преку граѓанско учество“, поддржан од Британската амбасада во Скопје, со фокус на сферата на животната средина, заштита на биодиверзитетот и сл.

животната средина, заштита на биодиверзитетот и сл.

- Истражувачка репортерска лабораторија (ИРЛ) често работи на истражувања што ја опфаќаат темата на климатските промени, и тоа: [Сторија за јаглен](#), [Пазарот на нафтени деривати](#), [Редакција – Заговор против воздухот](#).

Во текот на овогодешната Конференција на Обединетите нации за климата COP26 во Глазгов, информирањето на јавноста од страна на национални медиуми беше значително зголемено. Освен редовните [објави](#) на [климатскипромени.mk](#), и другите медиуми редовно известуваа за конференцијата. Некои од објавените вести се на [РадиоМОФ](#), [DW Македонски](#), [МИА](#), [МЕТА.MK](#), [Телма](#), [Радио Слободна Европа](#), [МКД](#) и други. Светските медиуми ја ставија Република Северна Македонија во фокус, како мала држава во развој со амбициозни климатски акции: [Ambition from the Frontlines: Recognizing Champions with the Climate Promise](#), 2021 NDC Outlook Report: [The State of Climate Ambition](#), UNDP Climate Promise 2021 [Exposure piece](#) и др.

Општо на темата климатски промени пишува порталот и новинската агенција [The Climate Herald](#) на македонски и на англиски јазик.

**СИТЕ ВО АКЦИЈА
ЗА БРЗА РЕАКЦИЈА!**
КАМПАЊА ЗА АКТИВНО ВКЛУЧУВАЊЕ
ВО КЛИМАТСКИТЕ АКЦИИ

8. Користење на ЕМИ-софтверот за информации

Во согласност со промените во политиката на МЖСПП да ги интегрира сите софтверски алатки во еден национален информативен систем за животна средина, софтверот [Environmental Information System \(ЕМИ\)](#) ќе биде дел од новиот систем. Оваа интеграција трае неколку години и ќе заврши во текот на 2022 година. Комуникација за оваа активност ќе следува дополнително.

9. Едукација

Реализирани активности во поглед на поле образование, објавени на веб-порталот [klimatskipromeni.mk](#) се следните:

- Проф. д-р Радмил Поленаковиќ, професор на Машински факултет, УКИМ, Скопје, има изработено детален извештај за анализа на вклученоста на климатските промени во образованието. Дополнително, со цел претставување на извештајот, беше организирана онлајн презентација за да се поттикне дискусија за вклучување на тематиката со климатските промени во образовниот процес. Повеќе информации за резултатите од извештајот се достапни на следните три блога: [линк до блог 1](#), [линк до блог 2](#), [линк до блог 3](#)

- Здружение за климатска и социјална правда „Kolektiv Z“ организираше работилници и форум за креирање [национален Зелен договор](#), преку формирање Коалиција на иднината – група од организации, активисти и граѓани.

- Серија тренинзи/обуки на разни теми поврзани со климатските промени, спроведени од МЖСПП и УНДП, во соработка со здруженија на граѓани и академската заедница.

- Серија обуки во согласност со годишните планови за транспарентност во климатските политики [за 2020](#) и [за 2021](#) година.

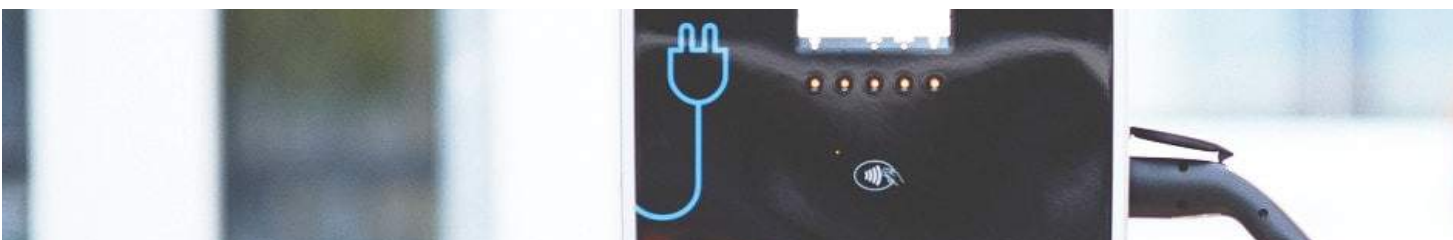
- Министерот за животна средина и просторно планирање Насер Нуредини учествуваше на [Секторската работна група за животна средина и климатски акции](#), на која се презентираа и се дискутираа главните индикатори за животна средина.

- „Kolektiv Z“ во организација на [Балкански регионален форум](#) за заедничко креирање План за зелено и праведно закрепнување и Отворено писмо што ќе им биде претставено на креаторите на политиките во регионот.

- [Замена за пластичните шишиња со алуминиумски термоси](#) – Ученичка компанија „АЛТЕР“ - СУГС „Владо Тасевски“ – Скопје.

- [„Училиште за одржлив развој“](#) организирано од Здружението на граѓани „Еко логик“, кои ја имаат развиено и едукативната игра [Smile and Play](#), поддржана од Националната агенција за европски програми и мобилност во Северна Македонија, и има за цел промовирање забавен и неконвенционален начин на изучување за велосипедизмот во основните училишта. Играта е создадена во рамките на проектот [„Вело училишта“](#) креиран од Здружението на граѓани „Еко логик“, Скопје.

- Блог на тема основните механизми преку кои градот функционира, со акцент на [јавниот транспорт](#) како фундамент во подобрување на врската помеѓу градот, околината и климата, напишан од Никола Ѓорѓиевски, дипл. инж. арх. и дипл. пејз. инж.

Други релевантни активности, брошури, статии и настани:

- Серија 8 обуки за млади од страна на граѓанската организација „Еко правда“ на тема [Следење и влијаење на климатските политики](#)

- Подготвена е брошура [Алатки и практики за следење и влијаење на климатските политики на локално, национално и меѓународно ниво](#), и
- [Статии за Следење и влијаење на климатските политики на локално, национално и меѓународно ниво](#)

- Едукативен настан и дискусија од страна на иницијативата „Забрана за пластични ќеси“ – **ЕУ ја забранува пластиката, а ние?**

- Мотивирање на граѓаните [#Преземи климатска акција](#) за вклучување во борбата со климатските промени – кампања на Центарот за климатски промени, со цел подигнување на свеста за потребата од итна реакција и промена на однесувањето во користењето на ресурсите, поголема грижа за животната средина и потребата од намалувањето на ефектите од климатските промени.

- [„Дијалог со граѓанските организации](#) – Платформа за структурно учество во ЕУ интеграциите“ одржа онлајн секторска консултација на тема „Ефектите од работата на Секторската работна група за животна средина и климатски акции и идните предизвици за подобрување на соработката помеѓу граѓанските организации и институциите“.

- [Акција за зајакнување на свеста](#) кај земјоделците за влијанието на климатските промени врз земјоделското производство, во организација на Рурална коалиција.

- Креативни акции за информирање и подигнување на свесноста во однос на опасноста од климатските промени [„Климатска правда за маргинализираните граѓани“](#), организирани од Здружението за правна едукација и транспарентност СТАНИЦА П.Е.Т од Прилеп во соработка со Фондација Отворено општество, во општините Кривогаштани и Прилеп.

- ЕДУИНО – колективниот портал за образование одржа вебинар на тема [„Интердисциплинарен пристап во наставата за климатските промени“](#), во реализација на СмартАп – Лабораторија за социјални иновации, Скопје.

- УСПЕШНИ ПРАКТИКИ ОД ЕУ – ИНСПИРАЦИЈА ЗА ПРИМЕНА НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ со конференцијата [„ГЛОБАЛНИ ЦЕЛИ ЗА ЛОКАЛНА ОДРЖЛИВОСТ“](#). Конференцијата покажа позитивни меѓународни примери за спроведувањето на Целите за одржлив развој и како тие добри практики што го подобруваат животот на граѓаните да се применат во нашата земја, во организација на Здружението „Конект“ во партнерство со „Агора“ и Бугарската мрежа на Глобалниот договор од проектот „Градење меѓусекторски партнерства за одржлив развој“ финансиран од Европската Унија.

Министерството за животна средина и просторно планирање редовно објавува Конкурс за распределување средства за финансирање и реализирање програми, проекти и други активности од областа на животната средина. Објавениот конкурс е достапен [на следниот линк](#), како и [резултатите](#) од неговото спроведување.

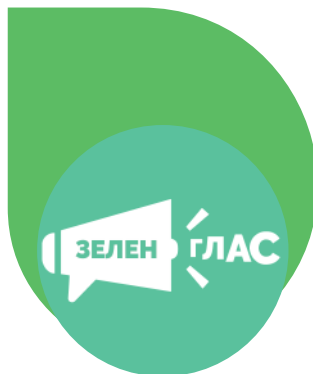
ДОБРИ ПРИМЕРИ

за климатски акции во државата

Младинска декларација за климатски промени,

донесена во рамките на [Младинскиот самит за климатски промени](#), на иницијатива предводена од младите со поддршка од УНИЦЕФ заедно со италијанската, шведската и британската амбаса во Северна Македонија. [Декларацијата](#) повикува на меѓугенерациска солидарност и примерно лидерство на сите институции. Таа го претставува гласот на илјадници млади од земјата како резултат на нивното вклучување во претходните консултативни иницијативи какви што се [„Младинско учество за климатска акција и поамбициозни национално утврдени придонеси“](#), Да ја преосмислиме иднината – [„Reimagine the Future“](#) и [„U-report“](#).

Зелен глас е [партиципативна платформа](#) креирана од [Колектив Зет](#), здружение за климатска и социјална правда, преку која се иницираше кокреирање на националниот Зелен договор. Формираната „Коалиција на иднината“ преку процес на колективно визионирање ги собира визиите на голем број граѓани од целата држава за нивното идеално место на живеење и дејствување, кои се вклучени во граѓанскиот национален и Европски зелен договор.

Прва [симулација на COP26 во државата](#) се реализираше од здружението „Гоу грин“, каде што учествува 20 млади амбасадори за климатски промени, кои претходно беа обучени преку онлајн курсот за климатска дипломатија. [Симулацијата](#) се емитуваше во [живо на профилот](#) на „Гоу грин“.

Challenger е [апликација](#) што ги мотивира луѓето да прават нешто добро за нашето општество, а воедно и за планетата Земја. Апликацијата генерира предизвици на кои корисниците се приклучуваат, а со секој исполнет предизвик, обезбедува податоци што помагаат во визуализацијата, т.е. им помага на луѓето да согледаат како секоја активност (како пешачење, возење велосипед и користење јавен превоз) го подобрува општеството. Со секој поминат километар се собираат Challenger coins и Eco Points, а на крај со Challenger coins се добива попуст или, пак, бесплатно кафе/пијалак во локално кафе преку Challenger продавницата.

Вело училишта е програма на [Екологик](#), со цел да го промовира [велосипедизмот](#) како безбеден, здрав и алтернативен начин на превоз за учениците во Северна Македонија. Оваа програма опфати многу училишта во државата и ученици што ги учат потребните вештини за управување велосипед и почитување на сообраќајните правила.

Платформата **ДОМА** – едукативна еколошка онлајн платформа на Институтот за комуникациски студии, креира значајни содржини за комуникација на климатските промени во нашата држава, меѓу кои и [документарецот](#) „Мали решенија на големи проблеми“.

Младите на Штука-Иловица против рудникот се издвоија со својата граѓанска активност, јасна и креативна [комуникација](#) кон пошироката јавност и поттикнување на вклучување од целата држава, привлекувајќи внимание и [пошироко](#).

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2

Знаење и свест, капацитет и проактивен однос кон влијанието на и ранливоста од климатските промени на ГРАДОТ

1. Изработка на интерактивна мапа за емисии на стакленички гасови за сите општини

Инвентарите на стакленички гасови се подготвени со техничка поддршка на [Програмата за развој на ОН](#) и [Милиеуконтакт Македонија](#) (Проект на УСАИД за Општински стратегии за климатски промени) во соработка со општините и Град Скопје. Мапата е достапна на линкот <http://unfccc.org.mk/UNDP/undp-mapa/mapa.htm>, но не е ажурирана бидејќи општините не ги ажурираат нивните инвентари. Оваа активност ја реализира само Град Скопје континуирано на неколку години.

Заклучок: Општинската мапа не е функционална и нема потреба да се одржува. Според ова, таа ќе биде избришана.

2. Таргетирано градење на капацитетите на општините

Обуките за [Род и климатски промени](#) се дел од серијата обуки што ги истакнуваат предизвиците и можностите на различни сектори во врска со климатските промени. Овие обуки се од најголема полза на креаторите на политики, истражувачите и на сите моментални и идни актери во процеси поврзани со ублажување на ефектите од климатските промени како и земање предвид на родовата еднаквост во процесот на приспособување кон нив, вклучувајќи ја и мрежата луѓе што работат во полето на родова еднаквост и климатски промени на административно ниво, која се состои од 319 локални и национални претставници (од кои 61 % жени).

Во 2020 и 2021 година беше одржана серија **тренинзи за род и климатски промени**, наменети за сите општини и за јавните претпријатија во државата. Дополнително, спроведени се и менторски сесии, со цел општините да планираат климатски акции поврзани со род за 2022 година, кои ќе бидат финансирани од буџетот на општините.

Се организираа и **8 работилници со општини во секој плански регион** на тема климатски промени, кои ги опфатија и прашањата какви климатски промени нè очекуваат во наредните децении, што прави државата за тоа, кој ја финансира битката со климатските промени и кои алатки се достапни за една општина да стане следниот климатски шампион. Овие работилници овозможуваат отворена дискусија за теми на кои интензивно се работеше во изминатиот период со претставници и претставнички од македонските институции, бизнис-секторот, академската (научната) заедница и граѓанскиот сектор.

Во рамките на проектот е изработен и [Прирачник за обука – Родова еднаквост и климатски промени](#), кој се заснова на резултатите спроведени во анкетата на јавното мислење од ноември 2019 година, за вклучување на родовите аспекти во главните текови во националните политики поврзани со климатските промени.

Обуките беа реализирани во рамките на проектот „Зажакнување на институционалните и техничките капацитети за подобрување на транспарентноста за климатски промени во рамките на Договорот од Париз“, кој се спроведува со финансиска и техничка поддршка на ГЕФ и УНДП и е спроведен од ЦИКП Консалтинг.

3. Системско собирање информации за климатски акции по пат на пополнување прашалник на секои 6 месеци

Програмата за развој на Обединетите нации и Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Северна Македонија, во рамките на изработката на Третиот двогодишен извештај за климатски промени, во октомври 2019 година, спроведоа [електронско истражување](#) со цел да се добијат податоци за перцепцијата и нивото на свест на јавноста за климатските промени. По ова истражување, за да се добијат најнови податоци, во рамките на Четвртиот двогодишен извештај за климатски промени, истражувањето за јавното мислење за климатски промени беше спроведено повторно во ноември 2021 година.

Според новата стратегија, овие истражувања беше одлучено да се реализираат на секои 2 години. Извештајот од истражувањето во 2019 година е достапен [на следниот линк](#), а истражувањето во 2021 година е достапно на [следниот линк](#).

Истражувањата обезбедија податоци за нивото на свесност на јавноста за климатските промени, го вклучија и родовиот аспект на темата, обезбедија информации за тоа колку јасна слика имаат граѓаните за сличноста и различноста на загадувањето на воздухот и климатските промени, за тоа како јавноста ги идентификува капацитетите и носителите на # КлиматскаАкција, но и за главните извори на информации за климатските промени, видливоста на оваа тема во медиумите и видливоста на различни кампањи и проекти за климатските промени.

Освен редовното анкетање од министерството, во јули 2021 година се направи анкета и од [UReport](#), конкретно за целната група млади во државата за да се истражи нивното мислење на темата климатски промени.

4. Продолжување со климатскиот предизвик #ОдТебеЗависи за другите целни групи

Според донесената [Долгорочна стратегија за климатска акција и Акциски план](#), предизвикот **#ОдТебеЗависи** се приспособува на поттикнување и препознавање климатски акции, при што се одржаа многубројни предизвици и натпревари на тема климатски промени.

- Непрофитната организација „Конект“, ги додели наградите [„Предводниците на целите за одржлив развој“](#) на компании, поединци и на млади бизнис-лидери од компании, поради нивниот придонес кон Целите за одржлив развој (SDGs). Наградите за одржлив развој ги додели „Конект“, во партнерство со мрежата на Глобалниот договор од оваа земја, а во рамките на проектот „Градење меѓусекторски партнерства за одржлив развој“ финансиран од Европската Унија.

- [UPSHIFT](#) – програма за социјално претприемништво развиена од УНИЦЕФ, во чии рамки преку решавање одредени социјални проблеми и предизвици од нивната блиска средина, младите се поттикнуваат да понудат иновативни решенија во вид на производи или услуги. Многу од инспиративните приказни и иновативни решенија се споделени на [нивната веб-платформа](#).

- [Зелени идеи](#) е годишен натпревар, кој поддржува развој на мали, локални, зелени бизнис-идеи, во нашата земја организиран од здружението APHO, а регионално натпреварот се одржува и во Албанија, Косово, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Србија и во Грција. Во изминатите години имаме одлични успеси со победници од нашата држава во 2021, 2020, 2019 и 2017 година.

ДОБРИ ПРИМЕРИ

за климатски акции во градот

Повратни вендинг машини во Општина Центар за рециклирање пластични шишиња и лименки, поставени во рамките на проектот „И отпадот има вредност!“ на ЈП ПОЦ и Општина Центар, во ноември 2020 година. [Вендинг машините](#) беа поставени најпрво на седум локации, а подоцна се поставија вкупно 27 вендинг машини. За нивно користење, граѓаните добиваат субвенции од Општина Центар на нивната GreenPay платежна картичка за пазарување со попусти во зелената мрежа на локалитети што се приклучија во овој проект – маркети, ресторани, кафеани, кафулиња и бутици.

Бостание е [првата урбана градина во Скопје](#), во имплементација на [Зелената арка](#). Градината е сместена во паркот во Ново Лисиче, реализиран со финансиска поддршка на Град Скопје, а во соработка со Општина Аеродром, ЈП „Паркови и зеленило“, Шумарскиот факултет, Градежниот институт и повеќе општествено одговорни компании. Овој проект претставува уште еден придонес кон остварувањето на концептот за отпорен град, односно приспособување кон климатските промени и зајакнување на урбаната отпорност на Скопје.

Отворените три [Гоу грин еко зони](#) за полнење телефон или таблет со сончева енергија, бесплатен интернет и сензори за квалитет на воздухот, претставуваат одличен пример за соработка на јавниот и граѓанскиот сектор. Зоните се поставени на овие локации за да допрат до најмладите за климатските промени, квалитетот на воздухот, сончевата енергија и рециклирањето секундарни суровини.

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3

Знаење и свесност, капацитет и проактивен став за влијанието и ранливоста од климатските промени на работното место

1. Соработка со стартап заедницата и организирање хакатони за стартување „климатски бизниси“

Фондот за иновации и технолошки развој (ФИТР) во соработка со Министерството за животна средина и просторно планирање и Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП) организира [„О2 предизвик“](#) со цел да го подигне нивото на иновативност преку обезбедување финансиска поддршка за активности што придонесуваат за намалување на емисиите на стакленички гасови или придонесуваат кон подобрување на отпорноста кон **климатските промени**.

Првиот објавен Јавен повик за финансирање проекти за намалување на загадувањето на воздухот во урбаните средини во Република Македонија „О2 предизвик“ резултираше со финансирање 5 компании со нивните креативни проекти и решенија.

Изминатата година беше спроведен вториот повик на тема „Справување со климатски промени“, со цел да им помогне и да ги мотивира стартапите во рамките на нивните апликации за предизвикот. Со предизвикот беа опфатени областите: енергетика, индустрија, транспорт, земјоделие, шумарство, здравство, водни ресурси, туризам, културно наследство, биолошка разновидност, намалување ризици од природни и индустриски катастрофи. Од вториот „О2 предизвик“ беа финансирани 3 компании со нивните иновативни идеи за справување со климатските промени.

Повикот е достапен [на македонски](#) и на [англиски](#) јазик, а за предизвикот постојано [известува](#) и [МЖСПП](#) на нивните канали, како и со објави на [веб-порталот климатски промени](#).

Освен „О2 предизвиците“, ФИТР во изминатите години поддржува [иновации во областа на климатските промени](#) преку различни програми како: Комерцијализација на иновации, „Предизвик за млади истражувачи“, Инструмент за кофинансирање мали грантови за зелени технологии, инвестициски фонд за зелени и дигитални стартапи и Европскиот зелен фонд во приватниот сектор.

Овие програми резултираа и со [презентација на девет проекти за намалување на загадувањето поддржани од Фондот за иновации и технолошки развој](#). Од оваа презентација беше дел проектот на „Металотехника“ од Прилеп, кој обезбедува заштеда на енергија за загревање на домовите од најмалку 30 % со нанотехнологија, технологија изработена од локални материјали.

2. Креирање акцелераторска програма за социјално претприемништво и климатски промени

Македонска делегација предводена од ЦЕФЕ Македонија, во ноември 2021 учествуваше на [Меѓународен форум за социјално претприемништво](#) во Баку, Азербејџан. Форумот се реализираше во рамките на проектот [„Start it Up, Keep It Up“](#), кој има за цел да креира ментори што ќе соработуваат со социјалните претприемачи во Северна Македонија, Европа и во Кавкаскиот Регион.

Придонесувачи во екосистемот за социјално претприемништво се АРНО, Public, Министерството за труд и социјална политика, Црвен крст, Mladi.info, Impact hub и други организации што се активни со нивната промоција.

Една таква активност, во поглед на социјално претприемништво и климатски промени, е [RISE](#) (Regional Incubator for Social Entrepreneurs), проект за мотивирани и посветени млади, подготвени да учат и да менуваат работи, со цел да поддржи идеи за социјални бизниси, идеи што ќе го направат регионот подобро место. Од овој проект, 2 избрани тима од секоја земја добиваат финансиска и експертска поддршка за понатамошен развој на нивниот социјален бизнис. Имплементацијата е од страна на шест локални инкубатори, вклучувајќи ги и АРНО.

Други успешни приказни се мобилната апликација „Air care“, која ги промовира социјалните иновации, кафулето „Улаф Сте“ во Битола, кое е водено од глумоними лица, и други приказни од кои заедницата учи дека покрај бизнисот, многу битна е и каузата.

3. Спроведување/поддршка на кампањи за развивање пријателски однесувања на работното место во однос на животната средина и климата

Под мотото „[Климата се менува, зошто не и ти](#)“, Програмата за развој на ОН (УНДП), Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП) и Глобалниот фонд за животна средина (ГЕФ) спроведоа кампања за поттикнување на #КлиматскаАкција – [објава на Фејсбук за комуницирање на кампањата](#).

Во текот на оваа кампања, на веб-порталот климатскипромени.мк се објавени повеќе од **16 интервјуа** и разговори со личности, кои повикуваат на промена на нашите акции во согласност со климатските промени. Како дел од кампањата беше распишан конкурс под името [#ДизајнирајИнспирирај](#), за кој пристигнаа **36 дизајнерски решенија** за постер, преку кои младите, со висок степен на креативност, упатија одлични пораки повикувајќи на **#КлиматскаАкција**. Најмногу лајкови на натпреварот што се одвиваше преку фејсбук-страницата на klimatskipromeni.mk освои Андреа Колева, ученичка од Штип. Нејзиниот постер со корнет што се топи, многу сликовито испраќа порака дека времето за преземање климатска акција истекува, а планетата се „топи“. Разговорот со неа е достапен на [следниот линк](#).

ДОБРИ ПРИМЕРИ

за климатски акции на работното место

Климатска акција за климатските промени во земјоделството, во имплементација на [Рурална коалиција](#), поддржана од ФООМ – кампања реализирана во октомври и ноември 2021 година, со директна посета на земјоделци. Комуникацијата се одвиваше преку промотивни постери и делење промотивни материјали и директни теренски разговори. Покрај тоа што климатските промени е забележано дека не се популарна тема за земјоделците, овој проект влијаеше директно на терен, низ разговори со земјоделците, преку локалните медиуми, а тоа побуди интерес и на националните медиуми, па оваа кампања беше проследена на ТВ 24 вести, Сител ТВ, како и на [регионалната ТВ Ал Цезеира](#).

Зелена мрежа на локали – [повеќе од 100 локали](#) што се наоѓаат на територијата на Општина Центар се приклучија на зелената мрежа со цел да им овозможат на жителите да купуваат со попуст. Поволностите на зелената мрежа ги користат само жителите што учествуваат во процесот на рециклирање PET пластични шишиња и лименки преку [повратните вендинг машини](#) и кои поседуваат [Green Pay картичка](#).

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 4

Знаење и свесност, капацитет и проактивен став за влијанието на и ранливоста од климатските промени на домаќинствата

1. Спроведување/поддршка на кампањи за ублажување на влијанието на климатските промени во домаќинствата

Според Програмата за субвенционирање на граѓаните за набавка на **високоефикасни инвертер клима-уреди** за затоплување за 2021 година, Градот Скопје објави ЈАВЕН ПОВИК за субвенционирање на граѓаните за набавка на високоефикасни инвертер клима-уреди за затоплување за 2021 година достапен на линкот: [Јавен повик за субвенции на инвертер клими](#). Овој повик се реализираше и [во 2020 и 2019 година](#).

Повеќе информации за повикот се достапни на објавата: [СУБВЕНЦИИ ЗА ИНВЕРТЕР КЛИМА-УРЕДИ - Град Скопје - Заштита на животната средина](#).

Субвенции за инвертер клима-уреди спроведуваа и неколку општини во државата, како и [Владата](#) во 2019 година со 10 милиони евра. Мерката како пилот-проект се спроведе во четири града во државата, кои се најзагадени: Скопје, Кичево, Битола и Тетово. Министерството за економија редовно спроведува јавен оглас за надоместување дел од трошоците за купување печки на пелети во домаќинствата во 2018, 2019, [2020 година](#) и [2021 година](#), еден оглас за домаќинства и друг за ранливи категории граѓани со ниски примања.

2. Онлајн промоција на постојни кампањи или иницијативи за развивање навики со кои се ублажуваат/намалуваат КП

Поради одржувањето на чисто и уредно Скопје, како еден од предусловите за намалување на загадувањето и живот во поздрава животна околина, Град Скопје понуди субвенции за чистење на оџаците на домовите. Јавниот повик е достапен на следниот линк: [Субвенции за чистење оџаци 2021 - Град Скопје - Заштита на животната средина](#), а повикот беше спроведен последователно во 2020 и 2021 година.

3. Поддршка на политики за енергетско ефикасни домови

Акциите за поддршка на политики за енергетско ефикасни домови се реализирани во градот Скопје, а тие се следните:

- Во општина Кисела Вода се спроведе [јавен повик](#) за **субвенционирање и поддршка на станбени згради** за колективното домување со проектот „енергетски ефикасни домови“. Субвенционирањето и поддршката се изврши со средства од Буџетот на Општина Кисела Вода за 2021 година од Програмата П – Локален економски развој, потпрограма ГДО – Проект за енергетска ефикасност, наменети за инвестиции во енергетска ефикасност на [станбени згради за колективно домување](#), а врз условите и критериумите од јавниот повик. Проектот го реализираа Општината и Здружението за хумано домување „Хабитат Македонија“.

- [Енергетска ефикасност во студентските домови](#)

- Во рамките на проектот „Зајакнување на институционалните и техничките капацитети за подобрување на транспарентноста за климатски промени во рамките на Договорот од Париз“, кој се спроведува со финансиска и техничка поддршка на ГЕФ и УНДП, се изработија брошури [„Интегрирање на климатските промени во секторот Енергетика“](#) и [„Процена на потенцијалните климатски – поволни решенија за ладење“](#).

ДОБРИ ПРИМЕРИ

за климатски акции на домаќинствата

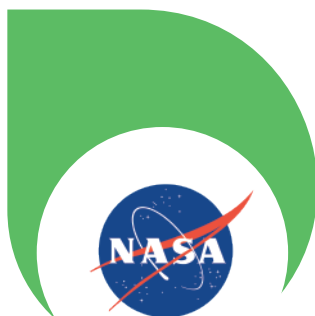
Иницијативата [#Селектирам](#), во реализација на здружението [Гоу грин](#), имаше за цел да им го доближи на граѓаните селектирањето на амбалажниот отпад и воедно да ги интегрира собирачите на отпад во формален и организиран систем. Таргет групата ги опфати станбените згради во Град Скопје, кои со пополнување [пријава](#), зградите односно куќните совети можеа да се приклучат кон иницијативата [#Селектирам](#) и да ја користат услугата за селектирање и собирање на амбалажниот отпад. Преку овој проект, преку [тримесечната обука](#) според верификуваната програма за „Собирач на секундарни сировини“ беа обучени лица за спроведување на иницијативата.

ДОБРИ ПРИМЕРИ НА МЕЃУНАРОДНО НИВО

Countdown (Одбројување) е [глобална иницијатива](#) во организација на [TED](#) за поддршка и забрзување на решенијата за климатската криза, претворајќи ги идеите во акција. Оваа иницијатива испрати јасни пораки и инспирација во светот за градење подобра иднина со намалување на емисиите на стакленички гасови на половина до 2030 година, во трката за свет со нула јаглерод – свет што е побезбеден, почист и поправеден за секого. Тие здружија научници, активисти, претприемачи, урбанисти, земјоделци, инвеститори, уметници, владини претставници и други, со цел изнаоѓање најефективни идеи и смели решенија за спротивставување на предизвикот со климатските промени.

NASA имаат креирано [одлична информативна алатка](#), која содржи докази, причини, ефекти, показатели и прашања за климатските промени. На овој портал, посетителите можат да постават и дополнителни прашања за едукација во областа, да се информираат за митовите за климатските промени, како што е нивно изедначување со [глобалното затоплување](#) и слично. Други алатки на НАСА се [Годард научно студио за визуализација](#) – со широка колекција анимирани визуализации на климатските промени и на науката за Земјата, како и [Портал за промена на нивото на морето](#) и порталот на НАСА за длабински поглед на науката зад промената на нивото на морето.

Грета Тунберг е водач на интернационалното движење [Петоци на иднината](#), кое и покрај корона-пандемијата, гласно продолжи да дејствува и да испраќа пораки. Таа е еден од главните комуникатори на голема публика граѓани, особено млади, во поглед на [климатската криза](#), особено во климатските политики на [климатските самити](#) со [гласни пораки до донесувачите на одлуки](#), заедно со целото интернационално движење. Тунберг е номинирана за Нобеловата награда за мир по нејзините вирални говори пред политичарите низ целиот свет.

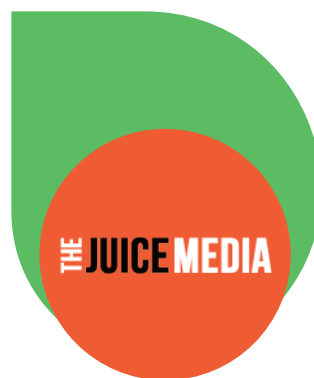
„Гардијан“ е препознаен странски медиум, кој во последниот период сè почесто објавува статии на темата [климатска криза](#). Тие опфаќаат најнови новости од политиката, активистите, научниците и акциите што се случуваат во светот, поттикнувајќи на итна климатска акција.

Climate Time Machine (Климатска временска машина) – [серија визуализации](#) што покажуваат како некои од клучните климатски индикатори на Земјата се менуваат со текот на времето.

All of the above – интересно предизвикувачка [емисија](#) која преку хумор одговара на најтните прашања на денешницата за климатските промени и социјалната правда.

[The Juice Media](#) – медиумска платформа со сатира, прикажувајќи ја ситуацијата со климатската криза во светот.

ЗАКЛУЧОЦИ

Извештајот за напредокот во спроведувањето на Стратегијата за комуникација на климатските промени и Акцискиот план, покажа видливи резултати и силно зајакнување на комуникацијата во оваа област. Ако на почетокот сè уште разговаравме за поимот климатски промени, во извештајниот период се гледа силно поместување на фокусот на интерес кон **#КлиматскаАкција**.

Иако се забележува активно работење на реализација на комуникацискиот акциски план за сите четири стратешки цели, сè уште **најмногу напори се вложени во надоградување на општата комуникациска рамка**. Но, тоа е разбирливо од причина што мораше да се унапредува и да се збогатува со нови содржини и алатки самата комуникациска платформа (klimatskipromeni.mk) за да биде препознаена како **национална база на податоци**. Интензивно се пополнуваше со низа документи и материјали што произлегоа од засилените активности на полето на климатските промени, креирани се нови начини за прибирање информации за активностите на различните целни групи, како и поатрактивни содржини и прикази на содржините.

Внесувањето на алатката „**внеси климатска акција**“ овозможи да се соберат информации од реализирани акции од различните целни групи, што од една страна е позитивно, но од друга страна укажа на потребата од засилена промоција и обезбедување поголема препознатливост на алатката, со цел колку што е можно повеќе самоиницијативно да се користи. Голем напредок е што во овој дел има покажан интерес за **објавување индивидуални климатски акции** од домаќинства, дел што е сметан за најкритичен во прибирање на информациите.

Сепак, иако различни актери преземаат мерки и активности во полето на климатските промени, сè уште **недостасува меѓусебното информирање и координација**. Ова особено се однесува на хоризонталната и на вертикалната комуникација на тема #КлиматскаАкција меѓу централната и локалната власт.

Дополнително, извештајот за напредокот на Комуникациската стратегија покажа дека е потребно зајакнување на човечките и на техничките комуникациски капацитети и на национално и на локално ниво, дека системот за мониторирање и собирање податоци од мониторирање на реализацијата на комуникациските активности треба да се подобри и дека е потребно поинтензивно вмрежување на лицата одговорни за комуникација од различните општествени чинители (општини, бизнис-заедницата и др.).

Исто така, потребно е поголемо **препознавање и користење на комуникациската платформа климатскипромени.mk** и важноста информациите да се споделуваат на едно место заради поголем увид и креирање комуникации што се надополнуваат, а не се повторуваат.

Покрај тоа, утврден е многу **поголем интерес и ангажираност во однос на климатските акции** во последните години, побројни се, поголема е загриженоста и сè повеќе актери, организации и засегнати неформални **иницијативи работат многу повеќе во насока на климатска и социјална правда**.

Надминувањето на предизвиците од погоре, се гледа во донесувањето два значајни стратешки документи од областа на климатските промени, Ревидираниот национален придонес за климатски промени за периодот до 2030 и долгорочната Стратегија за климатска акција на Република Северна Македонија за периодот до 2050 година, во кои се поставени **специфични стратешки цели за следните 10/30 години**, со определени актери и временска рамка. Овие два стратешки документи на државата треба да се и ќе бидат основа на новата Стратегија за комуникација на климатските промени.

Токму и анализите за напредокот укажаа на потребата да претрпи преработка првичната рамковна Стратегија за комуникација и да се адаптира на конкретните стратешки цели и на конкретните акции што се поставени на национално ниво за постигнување на зацртаните амбициозни цели во Ревидираниот национален придонес кон Договорот од Париз.

Подобрената Стратегија за комуникација, а имајќи ги предвид резултатите од:

1. Електронското истражување на јавната свест за перцепцијата на климатските промени 2021 г.,

2. Извештајот за напредокот во спроведување на рамковната стратегија за комуникација со акциски план 2017-2021 г. и

3. Работилницата за идентификување цели и начини на комуникација за климатска акција (декември 2021 г.),

ќе овозможи надминување на детектираните недостатоци во обезбедување на комуникациските алатки, ќе дефинира и специфични целни групи за да ја опфати пошироко јавноста и ќе воведо **инклузивни, иновативни пристапи за подигање на свеста за климатска акција.**

Напоменуваме дека во извештајот се вклучени само дел од релевантните информации и податоци, со цел да се прикаже придонесот што комуницирањето на климатските акции го има кон достигнување на националните и глобалните цели за намалување на емисиите на стакленички гасови.

